

HANDLINGSPLAN
MOT
VOLD I NÆRE RELASJONER

SØGNE KOMMUNE 2011 - 2016

1. Innledning	3
1.1. Bakgrunn	3
1.2. Formål med handlingsplanen	3
2. Definisjoner og ulike typer vold	4
2.1. Hva er vold?	4
2.2. Definisjoner av vold	4
3. Virkninger av vold	6
3.1. For partner	6
3.2. For barn	6
4. Omfang av vold	6
4.0. Hvem utøver vold mot hvem?	6
4.1. Statistikk	7
5. Handlingsplan	7
5.1.1 Adferd og kjennetegn som skal gi mistanke om vold	7
5.1.2 Særlige forhold ved helsestasjon	9
5.1.3 Særlige forhold ved barnehagene	11
5.1.4 Særlige forhold ved PPT	13
5.1.5 Særlige forhold ved skole	13
5.1.6 Rutiner for bekymringsmelding der barn er involvert	13
5.1.7 Rutiner når ikke barnevernet er aktuelt	14
5.1.10 Familiekontorets meldeplikt	14
5.1.11 Fastleger og legevakt	15
5.2 Melding	15
5.2.1. Opplysningsplikt til barneverntjenesten (melding)	15
5.3. Utredning	17
5.3.1 Barn	17
5.3.2. Voksne	17
5.3.3 Funksjonshemmede	18
5.3.4 Eldre	18
5.3.5 Innvandrere	19
5.4 Tiltak	21
6. Forebygging	22

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Vold kan ikke aksepteres, verken i det offentlige eller private rom. Den volden som foregår ute i den offentlige sfære er det mulig å observere, langt verre er det med den volden som blir utøvd innenfor familiens og hjemmets rammer.

Gjennom ”Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011” satte regjeringen fokus på nettopp denne gjemte volden. Søgne kommune ønsker å følge opp denne handlingsplanen da vi ser at det er nødvendig med økt oppmerksomhet og kunnskap rundt voldsutsatte i Søgne. Det er det offentliges ansvar å bidra til å forebygge og hindre vold mot barn, kvinner og menn.

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem på mange områder, både ut fra et kriminalitets,- helse,- likestillings- og oppvekstperspektiv. Volden er ofte skjult, forbundet med skyld og skam, den rammer hardt og har alvorlige følger for de som opplever den. Tross ofrenes forsøk på hemmeligholdelse ser vi likevel at i små og oversiktige samfunn finnes mistanke om at vold forekommer i en del familier, men naboskap, vennskap og familierelasjoner kan føre til at det er vanskelig å gripe inn på kun gjetning. Dette kan føre til handlingslammelse like godt som handlinger. Det er derfor viktig å profesjonalisere yrkesgrupper ytterligere for å skape den riktige blandingen av avstand og nærhet som gir både brukerne og tjenesteapparatet den nødvendige trygghet og tillit som skal til for å ta opp slike forhold.

For å lykkes i arbeidet mot vold i nære relasjoner er det viktig å få med store deler av opinionen. Det er viktig å skape en forståelse for at dette vedkommer alle. Handlingsplanen mot vold må rette tiltakene mot alle former for vold i nære relasjoner.

Det finnes ulike former for vold. Samfunnet skal straffe bruk av vold i forhold til alvorlighetsgraden av forbrytelsen. Former som kan karakteriseres som mindre alvorlige, kan ofte utvikle seg til mer alvorlige mishandling. Det kan derfor være forebyggende å rette inn tiltak som kan hindre også disse ”mindre alvorlige” formene for vold.

1.2. Formål med handlingsplanen

Formålet med handlingsplanen er:

så tidlig som mulig å avdekke, forebygge og lindre helseskader som følge av vold i nære relasjoner ved å øke samhandlingskompetansen i det berørte tjenesteapparat

Handlingsplanen skal bidra til at private, statlige og kommunale instanser skal samarbeide om å bekjempe vold i nære relasjoner og bedre hjelpetilbudet der det er behov og identifiserte forbedringsmuligheter.

Målet er at voldsutsatte brukere skal oppleve god oppfølging og på en enkel måte få oversikt over hjelpetilbudet, få informasjon om behandlingstilbud (der dette er nødvendig) og god bistand til egenmestring.

Handlingsplanen beskriver dagens samarbeidsmodeller med forslag til forbedringer, med enkle men virksomme grep. Det er fokus på:

- Ø å øke samhandlingen mellom de ulike aktører
- Ø å muliggjøre et mest mulig normalt liv for voldsutsatte barn, ungdom og voksne
- Ø at brukeren opplever å være godt ivaretatt
- Ø å finne gode løsninger tidlig
- Ø å sørge for at problemstillingen ikke blir mer alvorlig – unngå senskader

Gjennomføringen av planen skal skje innefor dagens økonomiske rammer.

2. Definisjoner og ulike typer vold

2.1. Hva er vold?

”Vold er alle handlinger rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, skremmer eller krenker, får den andre personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vil”.

2.2. Definisjoner av vold

- **Fysisk vold**
Fysisk vold er alle former for fysisk handling som skader eller kontrollerer et annet menneske.
- **Psykisk vold**
Psykisk mishandling er all bruk av ord, stemme, handling eller mangel på handling som kontrollerer, skader eller krenker dine nærmeste.
Psykisk mishandling inkluderer:
Utskjelling, trusler, gjentatt sårende kritikk, ignorering, ydmyking, feilbeskyldninger, forhør.
- **Seksuell vold**
Denne typen framferd blir utført for å kontrollere og ydmyke den andre.
Seksuelle mishandlinger inkluderer:
Berøring mot egen vilje, påtvungen seksuell aktivitet, smertefull seksuell aktivitet, voldtekt o.l.

○ **Kontrollerende adferd**

Den viktigste drivkraften for den som utøver vold er å opprettholde makt og kontroll over partner/familie. Utover de handlingene som er nevnt ovenfor, blir det også brukt maktmidler som krenker og skaper frykt. Dette gjør det enda vanskeligere for partneren å handle slik at de selv og eventuelle barn i familien, blir sikra verdige livsforhold.

Eksempler på dette kan være:

- **Økonomisk kontroll**

Nekte partneren å arbeide, prøve å få partneren oppsagt, ta kontroll over pengene til partneren

- **Sette barna opp mot partneren**

True med å kontakte barnevernet dersom hun/han vil reise, beskrive partneren overfor barna på en krenkende måte

- **Trusler**

Utsette partneren for trusler om å skade slektninger, venner eller dem partneren arbeider sammen med. True med å sette ut rykter om partneren.

- **Dominerende adferd**

Konstant kritikk, ta alle avgjørelser i familien, krenke partneren i påsyn av andre.

- **Ydmyke partneren**

Foreta handlinger i det offentlige rom som ydmyker partneren.

- **Isolasjon**

Kontrollere hva partneren gjør, hvem hun/han er sammen med, og hva hun/han snakker med andre om.

- **Kjønnslemlestelse**

Kjønnslemlestelse er en fellesnevner på alle typer inngrep det ytre kvinnelige kjønnsorgan varig blir skadet, og der inngrepet blir gjort av andre årsaker enn medisinsk behandling.

- **Tvangsekteskap**

Tvangsekteskap er et overgrep mot det enkelte menneskes rett til å velge ektefelle.

- **Materiell vold**

Alle handlinger rettet mot ting eller gjenstander som gjennom at de virker skremmende eller krenkende, påvirker andre til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe de vil.

- **Latent vold**

Latent vold er vold som virker i kraft av sin mulighet.

3. Virkninger av vold

3.1. For partner

Offer for vold lever i konstant frykt for nye voldsepisoder, og kan gradvis bli mer og mer isolert. Dette kan føre til at en ikke makter å gjennomføre det som synes å være den eneste logiske utgangen av det voldelige forholdet; at en søker hjelp eller bryter ut av forholdet.

Andre hindre kan være:

- Partneren sin makt og kontroll.
- Sammenveving av vold og kjærlighet, (brutte) løfter fra voldsutøveren om at "det ikke skal skje igjen".
- Nedbrutt selvtillit og manglende tro på at en kan klare en selvstendig tilværelse.
- Trusler om at økonomien vil bryte sammen dersom en bryter ut av parforholdet.
- Frykt for at volden vil eskalere dersom en bryter ut av parforholdet.
- Frykt for reaksjoner fra sosiale relasjoner, familie og nettverk ellers.
- Kvinner med innvandrerbakgrunn kan i tillegg oppleve frykt for utvisning ved skillsmisse, press fra familien osv.
- For funksjonshemmede kan avhengighet av daglig hjelp, svakt sosialt nettverk og svak økonomi være sentrale hindringer.

3.2. For barn

Barn er ofte en uskyldig tredjepart i en voldsutsatt familie. Slike barn som er vitne til vold og som lever i konstant redsel for ny vold, kan oppleve skadevirkninger som:

- Angst og depresjon.
- Angst for tap av mor/far.
- Angst for at de selv skal bli rammet.
- Krav til seg selv om å ta på seg vergerollen.
- Krav til seg selv om å avlede situasjonen.
- Voldsadferd mot andre.
- Lavere sosial kompetanse
- Sinne og avmakt.

4. Omfang av vold

4.0. Hvem utøver vold mot hvem?

Vold i nære relasjoner finnes i alle samfunnslag, uansett økonomisk eller religiøs tilhøring. Statistisk er det oftest menn som utøver fysisk vold, men også kvinner utøver vold, og i den grad det skjer, er det som oftest mot små barn. Det bør heller ikke glemmes at psykisk vold blir utført av både menn og kvinner. Det er altså ikke bare "konemishandling" det er snakk om. For eksempel:

- Menn som utøver vold mot partner, barn eller andre slektninger
- Kvinner som utøver vold mot (små) barn og eldre slektninger.
- Voksne barn som utøver vold mot eldre slektninger.
- Vold skje også blant eldre i parforhold.

4.1. Statistikk

SSB's levekårsundersøkelse for Norge fra 2001 (NOU 2003 nr. 31:42) viser følgende omfang av vold:

- 5% av alle over 16 år hadde blitt utsatt for vold siste året (ca. 180.000 personer). Litt flere kvinner enn menn.
- 20.000 kvinner (tallet på menn er ikke oppgitt), ble utsatt for vold eller trusler fra personer de har nær relasjon til.
I aldersgruppa 16-24 år svart 11% av mennene og 9% av kvinnene at de det siste året hadde vært utsatt for vold eller trusler.
- 4-6% av den eldre befolkningen i Norge har vært utsatt for vold og overgrep etter at de fylte 65 år.

Dersom vi bryter dette ned til forholdene i Søgne vil ca. 400 personer over 16 år bli utsatt for vold pr. år i Søgne.

Ca. 40 kvinner blir utsatt for vold eller trusler fra personer de har nær relasjon til.

5. Handlingsplan

5.1.1 Adferd og kjennetegn som skal gi mistanke om vold

Denne oversikten er forsøksvis og ikke uttømmende. Det er viktig å være klar over at barn har stor variasjon i symptombildet og at noen barn kan ha vært utsatt for seksuelle overgrep uten å vise spesielle tegn eller reaksjoner.

Gode kartleggingsrutiner for å spørre om vold, er viktig. Barn må spørres direkte og konkret om sine erfaringer. Forslag: Barneprosjektet kartleggingspakke – redskap for kartlegging av vold.

Barns signaler og reaksjoner etter seksuelle overgrep.

Barns signaler/tegn kan deles inn i:

- fysiske tegn
- psykiske tegn og signaler

Tegnene kan også gi seg ulike utslag ut fra alder:

Små barn 0 – 2 år:

- Angst under stell og bleieskift
- Generelt engstelige, klengete, sutrete, sinte
- Skriketokter/panikkanfall
- Forstyrret søvnmønster
- Generelle tegn på mistriivsel

Barn 3 – 5:

- Fortelle
- Gi uttrykk for at det er noe de ikke tør, kan eller vil snakke om
- Vondt i magen/i hodet
- Smerter og sårhet i underlivet
- Problemer med vannlating/avføring
- Hyppige mareritt
- Fjerne og stirrende i perioder
- Fortvilelse, angst, depresjon
- Problemer med å spise (spesiell mat)
- Seksualisert atferd

Barn 6 – 12:

- Psykisk vondt
- Ikke lyst til å leve
- Skam og skyldfølelse
- Isolerer seg
- ”flate”, lukket, mimikkfattige, innadvendte, deprimerte
- Aggressive, vanskelige, hyperaktive
- Lærevansker (konsentrasjonsvansker, språkvansker, virke psyk.utviklingshemmet)
- Pendle mellom ulike ekstrematferd
- Uforutsigbare, fjernhet, forskjellige identiteter, føle seg dirigert av fantasipersonligheter
- Dissosiere
- Lar seg utnytte seksuelt
- Forvirret i forhold til kjønnsrollen
- Problemer tilknyttet personlig hygiene (vil ikke dusje/tvangsmessig opptatt av å være ren)

Pubertet og ungdomsalder:

- Tidlig seksuell debut, promiskuøs atferd, prostitusjon
- Rusmisbruk
- Synkende skoleprestasjoner
- Utdfordrende atferd/klær
- Kriminelle aktiviteter
- Mer uttalt selvmordsfare
- Selvskading
- Rømme hjemmefra
- Forgripe seg på seksuelt på jevnaldrende/yngre barn
- Spiseforstyrrelser (fortrinnsvis bulimi)
- Dissosiere
- Angst- og tvangslidelser, depresjoner, psykoser

5.1.2 Særlige forhold ved helsestasjon

Mistanke om vold i nære relasjoner

Helsesøster har jevnlig kontakt med barn og ungdom i alderen 0- 20 år. I småbarnsalder følger omsorgsperson barnet til konsultasjoner og skolebarn følges opp med samtykke fra foreldrene.

Samtaler med barn/ familien

Helsesøster skal i sine konsultasjoner med foreldre og barn blant annet kartlegge hjemmesituasjonen, hvordan barnet/ familien har det, hvordan det trives, venner, fritidsaktiviteter osv. Hvis helsesøster får mistanke om at det er noe i hjemmet eller ved barnets væremåte som gjør henne bekymret er det viktig at hun tar denne mistanken alvorlig. Ved mistanke om "noe" er tilstede får barnet / familien tilbud om en tettere oppfølging for å finne ut om det finnes ting det bør tas tak i. Det er viktig at helsesøster får en god relasjon til barnet/ familien. Helsesøster må være tålmodig. Det kan ta lang tid fra mistanke til at barnet/ familien bekrefter mistanken og at de forteller sin historie

Det kan være barnet selv utsettes for vold eller at det er vitne til vold mellom omsorgspersonene. Barn vil som regel beskytte sine omsorgspersoner og omsorgspersonene vil beskytte hverandre.

Noen eksempler hvor helsesøster bør være spesielt oppmerksom er når barnet:

- Har en urolig adferd
- Er engstelig/redd
- Gjentatte psykosomatiske og emosjonelle plager
- Forsiktig, eller viser angst for fysisk kontakt med foreldrene
- Når et barn virker deprimert eller fraværende
- Har skadet seg, men har problemer med å forklare hvordan. Usammenhengende forklaring
- Stadig blåmerker
- Gjentatte brannskader

Den videre oppfølging vil være avhengig av omfanget av volden i familien. Er det omsorgspersonene som yter vold mot hverandre er det de som trenger hjelp til å komme videre.

Er det barnet som blir utsatt for vold må det lages en oppfølgingsplan. Helsesøster og barnevern kan for eksempel samarbeide om en oppfølgingsplan.

Hvis det er akuttsituasjoner, kontaktes barneverntjenesten.

I planskriv for helse- og sosialtjenesten i kommunene i 1986/87 fra Sosialdepartementet Heter det blant annet at helsestasjonen/ skolehelsetjenesten skal arbeide for å bedre kriterier for diagnostisering av sårbare grupper, iverksette spesielle helsetiltak og påse at de aktuelle grupper får nødvendig informasjon og hjelpetiltak fra andre instanser.”

Barn og unge er en del av foreldrenes liv, og som følge av umodenhet i følelsesliv og sårbarhet er barnet mer utsatt enn voksne når det blir utsatt for traumatiske hendelser.

Behovet for samtaler er hos den enkelte stor. Noen barn henvises videre til andrelinjetjenesten, men mange oppfyller ikke kriterier for henvisning videre. Noen av disse har behov for oppfølging utover det helsesøster har kompetanse på og det kan være aktuelt å for eksempel samarbeide med psykiatrisk sykepleier eller barnevernet. Problemene er sammensatte og knyttet opp mot familiens situasjon. Helsesøster opplever å få raskt tilbake saker som er henvist videre. Enten vil ikke barnet gå der fordi de ikke følte de kunne snakke med den de ble henvist til, eller andrelinjetjenesten spiller ballen tilbake til primærhelsetjenesten fordi de "har god oppfølging der". Barn må ikke oppleve at de er en kasteball rundt i systemet.

Det er 5 sentrale måter vold preger et barns framtidige atferd

- Nevrologisk hjerneutvikling
- Traume
- Tilknytning - relasjon
- Læring
- Selvbilde

Helsestasjonen har et særlig ansvar for å hjelpe fordi:

- Barna sjelden har egen stemme
- Barna skal ikke behøve å lengte etter sine foreldre/ omsorgspersoner
- Barna ofte påtar seg skyld og et ansvar som er uforenelig med barnerollen
- Mange av barna blir tvunget til å gjenta det de ser og hører.
- Barna blir fratatt en forventning om trygghet og glede.
- Mange barn som utsettes for vold opplever at krenkelsene aldri slutter
- Barna fratras retten til å realisere den menneskelige intensjon om å bli elsket og får lov til å elske
- Barna fratras troen på forandringens mulighet
- Barna blir fratatt muligheten til å vise, utvikle og tro på egne ferdigheter
- Barna blir tvunget til å bære hemmeligheter som skader fysisk og psykisk helse på kort og lang sikt.

Hva ber barna om hjelp til?

1. Hjelp til at de og volden skal bli sett, hørt, og oppdaget
2. Hjelp til å få slutt på volde; lengsel etter trygghet og ro.
3. Hjelp mot opplevelse av avmakt, kaos og smerte; behov for å oppleve mening, sammenheng og kontroll i livssituasjonen
4. Hjelp til mamma og pappa- slik at de selv kan konsentrere seg om andre ting enn volden.

Hva kan hindre oss i å være en fullgod hjelper?

Angst for å blande seg i andres privatliv.

Redsel for eventuelle konsekvenser/ represalier

Frykt for å ta feil.

Vi vil alltid stå i fare for å trå feil i våre forsøk på å forstå den andre. Kløften mellom den som skal hjelpe og den andre kan bli mindre dersom man anerkjenner den andres historie fullt ut og med vennlig nysgjerrighet ber om lov til å bli fortalt.

Hva kan hindre barn i å fortelle?

Foreldrene kan for eksempel true med at barnevernet vil "ta" barnet vekk fra foreldrene, at foreldrene blir satt i fengsel

At de får det verre hvis de forteller noe.

Eller barnet har ikke tro på at det hjelper å snakke om det.

Barnet blir redd bare det tenker på å skulle snakke om det.

Det er viktig at barnet ikke føler at samtalen med hjelpeapparatet blir et forhør, er det to eller flere sammen med barnet kan også dette virke negativt.

Barn er ofte lojale mot sine foreldre og kan ha vanskelig for å si noe av den grunn.

Barnet kan videre ha liten erfaring i å bli trodd.

Hjelpeapparatet må vekke barnets tillit ved å gå varsomt frem.

Reaksjoner som vi tolker som lojalitet vil som oftest være barnets forsøk på å ivareta seg selv i en utrygg situasjon.

Barn må ikke oppleve at de forteller sin historie på nytt og på nytt, uten at det gir noen mening verken for hvordan de har det selv eller forløpet av familien sine problemer.

Resultatet kan da bli avmakt, tap av mening og tillit.

5.1.3 Særlige forhold ved barnehagene

- Alle i offentlig tjeneste har opplysningsplikt til barnevernstjenesten når de har grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, utsettes for andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller har vist vedvarende, alvorlige atferdsvansker. Opplysningsplikten etter Barnevernloven går foran taushetsplikten etter andre lover. (Jfr Barneloven § 6-4. Barnehageloven § 22)
- Dersom styrer unnlater å melde fra til barnevernstjenesten, har den enkelte ansatte selvstendig ansvar for å melde sin bekymring til barnevernet ut i fra sin egen faglige vurdering. (jfr. Barnehageloven § 22, annet ledd)

Rutine- hva gjør barnehagen ved mistanke om vold i nære relasjoner

1. Motta mistanke om vold i nære relasjoner
 - Ansvarlig: Den ansatte som mottar en anklage eller får mistanke, har plikt til å melde fra til styrer. Styrer har saksbehandlingsansvar for å avklare hva som skal gjøres med saken, og melde bekymring til barnevernet
 - Støtte: Andre ansatte, enhetsleder barnehage
 - Gjøre mål: Melde fra til styrer. Motta å lytte til anklagen/mistanken

2. Se etter tegn på vold.
 - Ansvarlig: Styrer og pedagogisk leder
 - Støtte: Andre ansatte
 - Gjøremål: Dokumentere tegn på vold ved loggføring
3. Vurdere mistanke om vold
 - Ansvarlig: Styrer og pedagogisk leder
 - Støtte: Barnevern/andre faginstanser/ andre ansatte/enhetsleder barnehage
 - Gjøremål: Vurdere mistanken og avklare videre handling
4. Melding om vold til barnevernet
 - Ansvarlig: Styrer
 - Støtte: Pedagogisk leder, andre ansatte, enhetsleder barnehage
 - Gjøremål: Sende bekymringsmelding til barnevernet
5. Oppfølging av ansatte
 - Ansvarlig: Styrer
 - Støtte: Barnevern/PPT og andre faginstanser
 - Gjøremål: Kollegastøtte og kompetanseheving
6. Oppfølging av barnet
 - Ansvarlig: pedagogisk leder
 - Støtte: Styrer/barnevern/PPT/enhetsleder barnehage
 - Gjøremål: gi omsorg, planlegge tiltak, starte ansvarsgruppe

Loggføring:

Alle bekymringer/mistanker om vold i nære relasjoner i barnehagen loggføres.

- Man skriver ned dato, alt en reagerer på, hva en observerer eller hører, hvem som er tilstede, tiltak og status for loggføringen.
- Skriv ned mest mulig ordrett hva barnet sier.
- Ta vare på eventuelle tegninger som kan tyde på vold i nære relasjoner.
- Skill tydelig mellom fakta og egne vurderinger.
- Det er viktig å skaffe så mye dokumentasjon som mulig som kan vise hvorfor en er bekymret. Dokumentasjon kan bli viktig i en eventuell rettssak eller barnevernssak.

Alle kommunale barnehager bruker Kriseperm som er utgitt av Personalomsorg.
www.personalomsorg.no

5.1.4 Særlige forhold ved PPT

Når PPT får mistanke om at et barn er utsatt for vold, eller lever under forhold der hun/han er vitne til vold (f.eks vold mellom foreldre), følges følgende rutiner:

1. Saken drøftes anonymt med barnevernet for å bli enige med hverandre om videre saksgang
2. Saken meldes til barnevernet

5.1.5 Særlige forhold ved skole

Skolen kan få mistanke om at en elev blir utsatt for vold. En vil da se etter disse tegnene fra barnet:

- magesmerter
- anspenhet i muskler
- hodepine/ migrene
- tristhet/ hemmethet/ mimikkløshet
- konsentrasjonsproblemer
- enurese/ encoprese (ufrivillig vannlating/ ufrivillig avføring dag eller natt)
- motorisk uro
- tretthet
- karakterer og innsats på skolen varierer
- vansker med venner eller sosial tilhørighet
- overyttere/ overdrevet tilpasning / overdrevent ansvarlige
- følelsesmessig labilitet

Ulike løsningsstrategier

- klovn
- hjelper/ det flinke barnet
- det tause barnet
- problembarnet

5.1.6 Rutiner for bekymringsmelding der barn er involvert

1. Bekymring eller mistanke om at barnet utsettes for eller er vitne til vold
Bekymringen/ mistanken drøftes i tverrfagligteam eller direkte med mottaksansvarlig i barneverntjenesten på telefon eller i møte.
2. Barnet har formidlet, har atferd eller tegn på at det kan ha blitt utsatt for vold
Det sendes bekymringsmelding til barneverntjenesten uten at foreldrene er informert. Barnevernet kontakter melder og avklarer videre saksgang. Det er et ønske at bekymringsmeldingen tas opp i felles møte med melder i en situasjon hvor en vet at barnet er sikret.
3. Barnet har tydelige utsagn eller tegn på at det er utsatt for vold.
Barneverntjenesten / barnevernvakt kontaktes for akutt drøfting/handling.

5.1.7 Rutiner når ikke barnevernet er aktuelt

Det er viktig å informere om at vold i nære relasjoner er et kjent samfunnsproblem. Slik kan en bidra til å bryte ned tabu som hindrer at voldsforhold blir avslørt.

De som er utsatt for vold kan føle både skam og skyld som hindrer de i å søke hjelp. Ved å informere, tror vi at terskelen for å søke hjelp vil bli lavere.

5.1.8 Dersom en får kjennskap til vold mot voksne:

Informere om kontakttelefoner og muligheter for hjelp og råd.

Krisesentret for kvinner og menn

Legevakten

Politiet (ønske den voldsutsatte å anmelde/hjelp til å anmelde?)

Familievernkontoret

Kirkens SOS / Familievern

Kontakte:

Politiet for råd og evt. overtakelse av videre oppfølging

5.1.9 Dersom en får mistanke om vold mot voksne/eldre:

Avhengig av tillitsforhold eller relasjon kan du ta kontakt med den du mistenker er voldsutsatt for en samtale om mistanken din og informere om muligheter for hjelp og råd.

Dersom det gjelder en eldre / syk person som mottar omsorgstjenester. Er du kommunalt ansatt informeres overordnet og det samarbeides med fastlege / tilsynslege / evt. kommunelege om videre opplegg.

Ved mistanke om voldsutsatt omsorgstjenestemottaker samarbeider aktuell fagperson i tjenestene med fastlege / tilsynslege (evt. kommunelege) om oppfølging og kartlegging. (Disse utgjør oppfølgingsteamet)

Kontakt:

Vern for eldre for råd. (Tlf. 800 30 196 mandag – fredag 09.00 – 15.00)

Evt. Politiet (Tlf. 38 05 46 70 Søgne og Songdalen lensmannskontor) for råd og evt. overtakelse av videre

5.1.10 Familiekontorets meldeplikt

Familiesenteret jobber med familier, barn og unge i mange ulike livssituasjoner og kriser. Noen ganger i samtaler kan avdekkes vold, og da melder de ifra til barnevernet når barn og unge er involvert. Hvis det er vold voksne i mellom, melder de ifra til fastlegen i sammen med en av partene.

5.1.11 Fastleger og legevakt

Fastleger og legevaktslegene kommer i kontakt med et stort antall personer som har pådradd seg skader og traumer av forskjellig slag. De aller fleste traumer har sin årsak i uhell eller andre tilfeldige hendelser. I noen tilfeller vil imidlertid traumet gi mistanke om at det kan være foretatt ved vold.

I slike tilfeller er det viktig at legen er våken og kobler inn de nødvendige fagetater. Det være seg barnevern eller politiet.

5.2 Melding

5.2.1. Opplysningsplikt til barneverntjenesten (melding)

Opplysningsplikten innebærer en plikt til å gi opplysninger til barneverntjenesten uten hinder av taushetsplikten. Plikten til å gi opplysninger gjelder både av **eget tiltak** og **etter pålegg** fra barneverntjenesten og andre organer som er ansvarlig for gjennomføring av barnevernlover, jf bvl. § 6-4 (innhenting av opplysninger)

For at barneverntjenesten skal kunne ivareta sitt ansvar for å sikre barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, er den avhengig av å motta opplysninger fra andre som i tilknytning til sitt arbeid får kunnskap om barns situasjon.

Opplysningsplikten til barneverntjenesten er begrenset til de mer alvorlige tilfeller; når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker.

Når barneverntjenesten skal innhente opplysninger, skal opplysningene så langt som mulig innhentes i samarbeid med den det gjelder eller slik at vedkommende har kjennskap til innhentingen, jf. bvl. § 6-4 første ledd. I enkelte tilfeller vil det imidlertid ikke være mulig å følge denne hovedregelen. Dette vil for eksempel kunne være tilfelle ved innhenting av opplysninger i undersøkelsesfasen i mer alvorlige saker, for eksempel der det er mistanke om at et barn er utsatt for mishandling eller alvorlige overgrep i hjemmet. I slike saker kan det være behov å innhente opplysninger om barnet og foreldrene uten at foreldrene gjøres kjent med det.

Hvem gjelder opplysningsplikten for?

Opplysningsplikten gjelder for alle **instanser og tjenester**, samt **organisasjoner** og **private** som **utfører oppgaver for stat, kommune eller fylkeskommune**, jf. bvl. § 4-6 annet ledd. Særlig aktuelle instanser og tjenester er helsestasjoner, legekantor, sykehus, barnehager, skoler, politi og NAV-kontor.

Opplysningsplikten er pålagt **den enkelte** som utfører arbeid eller tjeneste for det offentlige. Dette er likevel ikke til hinder for at det etableres rutiner som innebærer at opplysninger til barneverntjenesten formidles gjennom en overordnet, for eksempel styrer i en barnehage eller rektor i en skole. Dette fra tar imidlertid ikke den enkelte et selvstendig ansvar for å formidle opplysninger til barneverntjenesten dersom vedkommende styrer eller rektor skulle unnlate å videreformidle opplysninger.

Opplysningsplikten gjelder også en rekke yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt. Plikten til å gi opplysninger gjelder uavhengig av om yrkesutøveren jobber i det offentlige eller det private.

Vilkårene for opplysningsplikten.

Opplysningsplikten foreligger **når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist alvorlig vedvarende atferdsvansker**, jf. bvl § 6-4 annet ledd.

Barnevernloven § 6-4 viser til bestemmelser i lovens §§ 4-10, 4-1 og 4-12. Disse bestemmelsene gir på nærmere angitte vilkår adgang til å treffe vedtak dersom barn er i situasjoner som beskrevet i bestemmelsene. Bestemmelsene beskriver situasjoner som kan karakteriseres som at barn blir mishandlet hjemme eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt.

Bvl. § 4-12 er mest aktuell i denne sammenheng.

- § 4-12 a gjelder der det er alvorlige mangler ved den daglige omsorgen barnet får eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet barnet trenger etter sin alder og utvikling. Bestemmelsen beskriver situasjoner hvor det er alvorlige mangler i forhold til barnets behov for materiell og praktisk omsorg, og/eller der foreldrene ikke klare å dekke barnets behov for psykisk og følelsesmessig omsorg.
- § 4-12 c gjelder der barn blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet. Bestemmelsen omfatter blant annet situasjoner der barnets blir utsatt for seksuelle overgrep eller andre former for vold i hjemmet.

Opplysningsplikten inntreer når det er grunn til å tro at det foreligger situasjoner som beskrevet over. Det kreves ikke at den som skal gi opplysningene har sikker viten om at situasjonen er så alvorlig som beskrevet, men vedkommende må ha noe mer en vag mistanke.

Når opplysningsplikten inntreer skal opplysningene, uten hinder av taushetsplikten, umiddelbart gis videre til barneverntjenesten. Når opplysningsplikten første foreligger kan vedkommende med andre ord ikke velge om opplysningene skal gis eller ikke. Den som sitter med opplysningene skal derfor i utgangspunktet ikke foreta ytterligere undersøkelser for å bekrefte eller avkrefte sin bekymring. Opplysningsplikten faller ikke bort selv om vedkommende selv forsøker å avhjelpe situasjonen.

Opplysningsplikten er ikke oppfylt dersom opplysningene gis anonymt. Opplysningsplikten forutsetter at den som gir melding gir seg til kjenne slik at barneverntjenesten på best mulig måte kan vurdere innholdet i meldingen og behov for å innhente ytterligere opplysninger. Melding fra offentlige instanser bør gjøres skriftlig.

Tilbakemelding til melder:

- Mottaksansvarlig tilskriver offentlige meldere om mottatt melding innen 3 uker. Tilbakemeldingen skal også opplyse om hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak.
- Private parter informeres om saksgangen, frister og rutiner i forbindelse med mottak av meldinger.

Avvergeplikt ved alvorlige forbrytelser og ulykker.

Alle har en generell plikt til å søke å forhindre visse former for alvorlige forbrytelser gjennom å anmelde eller på annen måte avverge forholdet, jf. straffelovens § 139. Denne avvergeplikten går foran lovbestemt taushetsplikt.

Forbrytelsene som er omfattet er blant annet voldtekt, seksuell omgang med barn, seksuelt misbruk av fosterbarn eller stebarn eller noen under 18 år som står under hans omsorg, myndighet eller oppsikt, samt voldtekt, grov legemsbeskadigelse og drap av barn eller voksne.

Denne avvergeplikten gjelder bare ved pålitelig kunnskap om at en slik forbrytelse er i ferd med, eller ventes å finne sted. Er forbrytelsen allerede gjennomført har man bare plikt til å anmelde forholdet til politiet dersom anmeldelsen kan forebygge nye alvorlige forbrytelser.

5.3. Utredning

5.3.1 Barn

Barneverntjenestens rolle vil være vesentlig forskjellig i saker der mishandler/overgriper er familiemedlem enn i saker der mishandler/overgriper er en utenfor familien.

Hovedoppgaven er å sikre at barnet er beskyttet. I de tilfellene der barnet har blitt misbrukt/mishandlet utenfor hjemmet, vil foreldrene normalt være i stand til å hjelpe barnet på en tryggende måte. Barneverntjenestens oppgave blir da å gi råd og veiledning, og å bistå med kontakt med andre deler av hjelpeapparatet dersom foreldrene ønsker dette.

Er det mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for overgrep i hjemmet, har barneverntjenesten ansvar for å undersøke barnets situasjon og iverksette nødvendige tiltak med hjemmel i barnevernloven. Barneverntjenesten må umiddelbart avklare om situasjonen er akutt, og om barnet, uavhengig av hva som er skjedd, er beskyttet. Hvis ikke må man vurdere om barnet skal plasseres midlertidig etter lov om barneverntjenester § 4-6, eller om det finnes andre alternativer (familie/venner e.l)

Barneverntjenesten skal ikke etterforske og bevise skyldspørsmål, men vurdere barnets totale omsorgssituasjon. I de fleste saker vil barneverntjenesten samarbeide med politiet og fordele roller og oppgaver i saken.

Barneverntjenesten vil også i mange saker ha tett samarbeid med helsepersonell, sykehus, ABUP og/eller BUF-etat, både med hensyn til krisehjelp, utredning, oppfølging og eventuelt behandling. Dette vil være aktuelt både i akutfasen og i en senere fase av arbeidet

5.3.2. Voksne

Ved alle former for vold mot voksne vil politiet være sentrale. Politiet må sikre bevis og klarlegge hendelsesforløp. Ved ikke seksualisert vold vil fastlege, legevakt og spesialisthelsetjenesten være leverandør av faglig uttalelser til politiet. Ved seksualisert vold er det til rådighet et eget team på legevakta i Kristiansand som har døgnberedskap og som gjennomfører meget grundige undersøkelser.

5.3.3 Funksjonshemmede

Psykisk funksjonshemmede kan være en særlig utsatt gruppe for vold, overgrep eller trusler om dette. Alt avhengig av funksjonshemmingens omfang, så svekkes evnen til å oppfatte og forstå hva som skjer, eller kan komme til å skjje. Samt evnen til å forsvare seg mot vold eller overgrep. Videre er evnen til å melde fra hvis en føler seg truet eller opplever konkret voldshandling redusert eller fraværende.

De aller fleste personer med betydelige funksjonshemminger får tjenester fra det offentlige (f. eks praktisk bistand, botilbud, dagtilbud osv). Dette gir gode muligheter for observasjon fra offentlige tjenesteytere av hvordan den enkelte har det i hverdagen. Allikevel er gruppen psykisk funksjonshemmede en spesielt utsatt gruppe. Nasjonale strategier setter normalisering av funksjonshemmedes levemåte høyt, og integrering i samfunnet er et uttalt mål. Således vil denne gruppen være utsatt på lik linje med alle andre.

Tiltak ved mistanke om vold eller gjennomført vold vil måtte på samme linje som i andre saker. Er offeret et barn, skal det eksempelvis meldes bekymring til barnevernet. Er det voksne som er utsatt, skal politi kobles inn. Det offentlige tjenesteapparat har meldeplikt der de observerer vold og voldsrelaterte handlinger knyttet til tjenestemottagere. Uansett hvem tjenestemottager er.

Voksne og barn med funksjonsnedsettelse er grupper som alltid vil stå i faresonen for å bli utsatt for fysisk, psykisk og seksuell vold. Avhengighet av andre mennesker øker sårbarheten for vold og overgrep. Risikoen for overgrep øker muligens med graden av funksjonsnedsettelsen og behovet for hjelp. Funksjonsnedsettelsen blir følgelig en tilleggdimensjon som forsterker utsatthet for vold.

5.3.4 Eldre

Definisjon:

- *en enkel eller gjentatt handling, eller mangel på riktige handlinger, som skjer i ethvert forhold hvor det er en forventning om tillit, og som forårsaker skade på, nød eller lidelse for en eldre person.*

Overgrep:

- De fleste overgrep mot eldre skjer i det private og fra personer som står vedkommende nær.
- Overgriperen er vanligvis en som den eldre personen kjenner og har tillit til. Det kan være ektefelle, barn, barnebarn, slektninger, hjelpepersonell eller andre som står den eldre nær eller er avhengig av.
- Overgrepene henger ofte sammen med familiekonflikter og kan ta mange former. Sykdom og omsorgsbyrde kan være en medvirkende årsak til at konflikter oppstår. Aldersdemens kan føre til at den syke blir både verbalt og fysisk aggressiv mot sine nærmeste. Psykiatrisk lidelse eller alkohol- rusmiddelmisbruk hos overgriper er andre tilfeller. Sjalousi, og ekteskapskonflikter likeså.
- I institusjoner kan også overgripere være andre beboere

Organisering av tiltak eller mangel på tiltak som fører til at den eldres liv helse og sikkerhet ikke blir ivaretatt enten det skjer i privat eller offentlig regi.

Overgrepene kan skje i hjemmet, hos slektninger eller i ulike institusjoner hvor eldre bor eller oppholder seg.

Kontakttelefon

Regjeringen vil opprette en landsdekkende kontakttelefon for eldre som er utsatt for vold.

Nasjonal kontakttelefon: 800 30 196, mandag - fredag kl. 09.00 - 15.00

I Vern for eldre arbeider fagfolk som har tid til å lytte og som har kunnskap om og forståelse av hva overgrep og krenkelser mot eldre innebærer.

Kontakttelefonen gir støtte, råd og veiledning og informerer om aktuelle hjelpeinstanser ved behov.

Helsepersonell står i en særstilling når det gjelder muligheten til å avdekke eventuelle overgrep. Men mange barrierer finnes. Overgrep blir ofte sett på som en privatsak, helsepersonell har manglende kunnskap om hvordan man identifiserer overgrepene, og det er usikkerhet om hvor en kan melde fra og hvordan hjelpen kan gis.

I følge Nasjonalt formidlingssenter i geriatri viser studier at eldre mennesker som ble utsatt for overgrep, fikk redusert sin levetid betraktelig, sammenlignet med eldre som ikke ble utsatt for overgrep.

Eldre som utsettes for overgrep, føler oftere avmakt og reagerer med passivitet og økt angst.

Hvordan kjenne igjen tegn på eldremishandling:

- omsorgsgiveren har et tungt alkohol-, stoff eller medikamentmisbruk
- omsorgsgiveren er selv syk eller i en annen krisesituasjon
- Den eldre er fysisk eller psykisk avhengig av nøkkelpersonen i familien"
- Dårlig kommunikasjon i familien
- Stadige fall
- Mislighold mellomskader og forklaring av årsaker
- Ulike forklaringer
- Vekttap
- Tegn på depresjon, angst og søvnløshet, gjentatte legebesøk med "nerver"
- Blåmerker og hudskader

5.3.5 Innvandrere

Reelle problemstillinger:

Bosatte med minoritetsbakgrunn vil i mange tilfeller ha en annen voldsforståelse enn etnisk norske. Det er store kulturelle variasjoner i hva som defineres som vold i ulike deler av verden. For eksempel er psykisk vold ikke en del av voldsbegrepet i mange kulturer, og for mange minoritetsbrukere vil vold være ensbetydende med mishandling.

Oppdragerrollen

En rekke minoritetspersoner kommer fra land hvor fysisk avstraffelse er en lovlig og akseptert oppdragermetode. En ørefik, lugging, dytting ses på som nødvendig disiplin. For mange av de som bosettes i kommunen betyr dette at de kommer fra kulturer der vold av ulik slag er en naturlig del av livet.

Parforhold

I noen familier med minoritetsbakgrunn ser imidlertid partnervolden annerledes ut enn i etnisk norske parforhold. Kvinnen utsettes ikke bare for vold fra sin ektefelle, men også hans foreldre og/eller andre slektninger. I noen tilfeller kan til og med kvinnens egen slekt være med. I slike familier og miljøer er vold i større grad uttalt akseptert, og det forventes ikke at mannen angreir – snarere tvert imot.

Tvangsekteskap

Tvangsekteskap har på sin side blitt håndtert dels som integreringsproblem, dels som «spesiell» vold med egne bevilgninger og tiltak. Barne- og likestillingsdepartementets siste handlingsplan (2008-11) bar imidlertid bud om et visst skifte siden hovedstrømmens institusjoner trekkes inn i arbeidet. Dette passer godt sammen med en økende erkjennelse av at tvangsekteskap kun er ett aspekt ved et langt bredere problemkompleks der særlig unge, ugifte kvinner – men også menn – utsettes for vold, kontroll og tvang fra sine slektninger, av begge kjønn.

Mange etniske minoritetsfamilier mangler kunnskap om hva som er lov og ikke lov i Norge. Familiene kan også mangle kunnskap om alternative metoder for oppdragelse og grensesetting. Familiene kan trenge informasjon, veiledning og støtte på dette området.

Dette faktum gjør at vi legger stor vekt på informasjon om hva som ikke er lov i Norge, og informasjonen blir gjentatt over tid av oss på introcenteret, av lærere og besøk av politi, helsesøster og andre i samfunnskunnskapen på voksenopplæringen og i andre naturlige sammenhenger. Temaer som er aktuelle i denne sammenhengen er:

- **Fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen.**
- **Kjønnslemlestelse.**
- **Tvangsekteskap - gutter/jenter.**
- **Kontroll/vold – unge døtre/koner**
- **Mann/kvinne – likestilling/likeverd.**

Integrerings og Mangfoldighetsdirektoratet (IMDI) har nå ansatt to minoritetsrådgivere ved Kvadraturen og Tangen videregående skoler som er viktige samarbeidspartnere overfor unge minoritetsspråklige. De har erfaring med håndtering og et bredt kontaktnett innen politi, barnevern, helsevesen og skoler. De bistår gjerne kommunene dersom vanskelige situasjoner oppstår.

Rutiner ved introduksjonssenteret

Ved mistanke om vold mot barn har Introduksjonssenteret som offentlige ansatte plikt til å melde fra til barnevernet. Som kontaktperson for familien innkaller vi også til møter ansikt til ansikt med foreldre for å forklare alvoret i saken og eventuelle konsekvenser for de som ikke innretter seg etter norsk lov.

Introduksjonssenteret har i tillegg møter og tett kontakt med lensmannskontoret ved mistanker. Dette for samarbeid og forebygging.

Tett kontakt med barnehager og skoler er viktig. Det samme er barnevern, helsevesen og SLT-koordinator.

Status i dag

Så langt har vold i nære relasjoner blitt avdekket i liten grad i forhold til alle flyktningfamilier vi har bosatt. Samtidig er vi oppmerksomme på at mye kan foregå i det skjulte. Derfor har de ansatte et kontinuerlig fokus på dette området, og er veldig bevisste på at det finnes mørketall her som ellers i samfunnet.

Vi har noen få ganger måttet ty til krisesenter og politi på grunn av vold og trusler.

Problematikken ved forsøk på tvangsgifte og bekymringsmeldinger fra barnehage og skole er kjent.

Erfaringene så langt er at sakene har blitt løst på en tilfredsstillende måte, mye på grunn av et godt samarbeid med de instanser/samarbeidsparter som det er aktuelt å samarbeide med. Ikke minst mener vi dette skyldes at vi som arbeider med flyktninger og minoriteter i Søgne, legger vekt på gode relasjoner og tett oppfølging av nye innbyggere. I tillegg har vi lagt vekt på at god informasjon om temaene har vært gitt i flere sammenhenger. Det illustrerer hvor viktig det er at en tar opp disse temaene om og om igjen.

5.4 Tiltak

Samarbeid og samhandling mellom ulike profesjoner og helse- og velferdstjenester er viktig for at brukerne skal få et godt og helhetlig hjelpetilbud. Prinsippet om samarbeid er nedfelt i en rekke relevante lover, bl.a. lov om barneverntjenester, sosialtjenesteloven, politiloven, kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven. Likevel er det fremdeles en utfordring å etablere gode og forutsigbare samhandlingsrutiner. Et vesentlig hinder for å gi et godt tilbud til den som rammes av volden er manglende bevissthet og kunnskap om vold i nære relasjoner, og mangelfullt samarbeid mellom ulike tjenester.

Dette er en unødvendig belastning for brukerne og dårlig ressursutnyttelse.

I den ordinære drift må opprettes et familievoldsteam med ansvar for gjennomføring av handlingsplanen, Familievoldsteamet vil ha ansvaret for å oppnevne ansvarsgrupper som tverrfaglige fora for drøfting/løsning av enkeltsaker.

5.4.1 Familievoldsteamet

Familievoldsteam skal ha ansvaret for å gjennomføre

”tiltaksplan vold i nære relasjoner”. Familievoldsteamet skal møtes 3-4 ganger i året eller ved behov. Teamet har ansvaret for å gjennomføre handlingsplanen, sørge for at allmennheten får informasjon, kompetanseheving for ansatte, være oppdatert i forhold til nasjonale planer, søke prosjektmidler der dette er mulig, samt lage gode rutiner for evaluering og statistikk.

Det er naturlig å tenke seg at familievoldsteamet består av representanter som er de som først kommer i kontakt med vold i nære relasjoner:

- Familievoldskoordinator i politiet
- Leder av familiesenteret.
- Leder av legevakten/fastlegetjenesten
- Leder for avd. for psykisk helse
- • SLT-koordinator
- • Barnevernstjenesten, Barnevernvakten

5.4.2 Familievoldsrådet:

I tillegg anbefales at rådmannen, ordføreren og toppledelsen i politiet, kommer sammen en gang i året for å sikre god forankring av samhandlingen på høyt nivå.

Folkehelsekoordinator har ansvaret til å lede arbeidet med gjennomføringen av planen.

5.4.3 Spesifikke tiltak

- Utarbeide en folder slik at allmennheten får informasjon om hvor man kan melde fra ved vold eller mistanke om vold. Denne informasjonen legges også ut på kommunens hjemmeside.
- Informere om politiets voldskontakt
- Tilby kurs til ansatte i Søgne kommune som har denne problemstillingen i arbeidssituasjonen sin.
- Formalisere samarbeidet med legene og tannlegene på temaet.
- Sikre at temaet blir satt på dagsorden på foreldremøter i barnehager og skoler.
- Kurs/temaer som ruller med jevne mellomrom i samfunnskunnskap mens deltakerne går i introduksjonsprogrammet. Likestilling/likeverd, oppdragerrollen, vold i nære relasjoner, politiets arbeid, krisesenterets arbeid, barnevern, menneskerettigheter, minoritetsrådgiverens rolle på videregående skole.
- Barnevernet må prioritere å presentere sitt arbeid på de ulike skolene i kommunen for både elever, ansatte og foreldre. Alle barn i skolen bør møte representanter for barnevernet minst hvert annet år, og de skal vite hvor de skal henvende seg for å få kontakt med barnevernstjenesten.
- Alarmtelefonens nummer, 116111 og nettadressen www.116111.no skal være kjent av barn og ungdom. Informasjon om denne må være lett tilgjengelig på skoler og andre steder der barn oppholder seg.
- Lærere må få informasjon om hvordan de skal møte barn som har opplevd incest.
- Utvikle de tiltak som allerede fins i barnehager og på skoler, herunder sosial læreplan.

6. Forebygging

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner har to formål. Det ene er å vite hva en skal gjøre når en har mistanke om, eller avdekker at noen blir utsatt for denne type vold. Det andre er å forebygge, slik at problemet reduseres. Den viktigste forebyggende innsatsen for barn og unge foregår i hjemmet, på helsestasjonen, i barnehager og skoler og på fritidsarenaer. Forebygging av vold i andre grupper som denne planen omhandler, foregår på arenaer som er fjernere fra den kommunale virksomheten, og kan derfor være mer krevende å finne gode tiltak mot.

Planen omhandler alle aldergrupper. Derfor har alle som er bidragsytere, et ansvar for på sitt område og ved felles innsats, å ta det forebyggende arbeidet på alvor. Det må foregå utstrakt samarbeid på tvers av tjenester, faggrupper og avdelinger. Det må etableres ulike arenaer for tverrfaglig samarbeid, og forebyggende arbeid må vektlegges på alle arenaer. Hensikten med denne planen, er å sørge for at dette skjer i Søgne kommune. Tiltakene må av den grunn ha tiltak med stor bredde på det forebyggende området..

Det er av stor betydning at vi på alle arenaer, så tidlig som mulig, klarer å identifisere risikofaktorer og problemer, ber om hjelp og bidrar til at det settes i verk tiltak for å forebygge vansker overfor grupper eller enkeltpersoner. Tidlig innsats er et stikkord i den sammenheng.

Innenfor planområdet blir organisasjon og ansatte aldri utlært. Det må hele tiden søkes å utvikle gode fagpersoner og en velfungerende organisasjon. Dersom vi skal levere riktige tjenester til riktig tid, er det viktig at ansatte har erfaring, kunnskap og forståelse for hva som er deres oppgave og at de handler i tråd med dette. En forutsetning for å oppnå resultater i det forebyggende arbeidet, er at nødvendig kompetanseheving gjennomføres.

Vold i nære relasjoner skal forebygges gjennom holdningsendringer. Et aktivt og virkningsfullt forebyggende arbeid handler både om å motvirke at vold utøves, og stanse vold som pågår. Et bredt forebyggende arbeid retter seg både mot kvinner og menn, og også til dem som ikke selv er direkte berørt i sin hverdag. Innsats rettet både mot potensielle voldsutøvere, og den som allerede har utøvet volden, er en sentral og viktig del av det forebyggende arbeidet. Barn og unge er viktige målgrupper, men en skal også ha fokus på at vold er et økende problem i alle aldersgrupper.